

НАРОДНА БІБЛІОТЕКА.

Рік I.

1. лютого.

Число 4.

ЗБІРКА

Чернівці.

З друкарні тов. „Руска Рада“, під зарядом Івана Захарка.

„Народна Бібліотека“

виходить книжочками в об'ємі двох аркушів друку (32 сторін) два рази на місяць кожного 1 і 15 дня. Кожда така книжечка становить для себе цілість.

В „Народній Бібліотеці“ будуть містити ся найкрасші оповіданя та поезії і найцікавіші наукові розвідки, та хосенні поучаючі писаня.

Книжечки „Народної Бібліотеки“ будуть переважно з образками.

Річна передплата виносить лиш 4 кор.; піврічно 2 кор. Передплата річна до Німеччини виносить 5 корон, до Росії 3 рублі, до Америки 1^{1/2} доляра. Поодиноке число „Народної Бібліотеки“ коштує з пересилкою **25 сотиків**.

На оказ висилаєть ся лиш за надісланем марки листової за 25 сотиків. Коли-ж відтак запернумеруєть ся, то се вчисляєть ся до передплати

На кредит не висилаєть ся.

„Народна Бібліотека“ повинна знаходити ся в кожній читальні і в кожній руській хаті.

Чим більше буде передплатників, тим красшою і цікавішою буде „Народна Бібліотека“.

Передплату просимо слати на адресу: **„Народна Бібліотека“, Чернівці, ул. Панська ч. 33.** (Буковина).

Народна Вібліотека.

Одвічальний редактор: Андрій Веретельник.

I.

Асирійський цар Асархадон

Льва Толстого.

II.

Чортова корчма

Олекси Стороженка.

III.

Лесь преславний гайдамака

Бориса Грінченка.

ЧЕРНІВЦІ.

Видає Видавничий Відділ Союзу руских хліборобских спілок
на Буковині „Селяньска Каса“.

Асирійський цар Асархадон.

Асирійський цар завоював державу царя Лаїля. Зруйнував і спалив усі міста, усіх-же мешканців перегнав на свою землю, військо перебив, а самого царя Лаїля посадив в клітку.

Лежачи в ночі на своїм ліжку, цар Асархадон думав про се, якою смертю карати Лаїля? Нараз почув коло себе шелест і, відкривши очи, побачив старця з довгою бородою і з добрячим поглядом.

— Ти хочеш карати смертю Лаїля? — запитав старець.

— Так, — відповів цар. — Я лиш не придумав ще, якою смертю вкарати його.

— Та-ж цар Лаїль се ти, — сказав старець.

— Се неправда, — відповів цар, — я — то я, а Лаїль — то Лаїль.

— Ти і Лаїль то все одно, — сказав старець. — Тобі лиш видаєть ся, що ти не Лаїль, а Лаїль не ти.

— Як здаєть ся? — запитав цар. — Я ось лежу на мягкім ліжку, довкруги мене покірні мені раби і невольниці, а завтра буду я, як і сьогодні бенкетувати з моїми приятелями, — а Лаїль наче птах сидить в клітці, а завтра буде з висолопленим язиком сидіти на палі і корчити ся доти, поки не здохне, а тіло його буде розірване собаками.

— Ти не можеш знищити його житя, — сказав старець.

— А як-же се було з тими 14 тисячами вояків, котрих я убив і з їх трупів зложив високу могилу? — відповів цар. — Я живий, а їх нема; значить ся я можу знищити житє.

— По чім се ти знаєш, що їх нема?

— По тім, що я не бачу їх. Головне-ж се, що вони мучились, а я ні; їм було кепсько, а мені добре.

— І се також лиш видаєть ся тобі. Ти мучив самого себе, а не їх.

— Не розумію тебе, — сказав на се цар.

— А хочеш зрозуміти? — запитав старець.

— Хочу.

— Підійди сюди, — приказав старець вказуючи цареві на ванну повну води.

Цар встав і підійшов до ванни.

„Ти хочеш карати смертю Лаїля? — запитав старець...“

— Роздягни ся і вийди у ванну.

Асархадон зробив се, що приказав йому старець.

— Тепер, як лиш я пічну ляти на тебе сю воду, — сказав старець, зачернувши в кварту води, — пірни з головою.

Старець наставив кварту над головою царя і цар пірнув у воду.

І як тільки цар Асархадон пірнув, він почув себе вже не Асархадонем, а другим чоловіком. І ось, чуючи себе тим другим чоловіком, він бачить себе лежачого на багатій постелі з гарною жінкою. Він ніколи не бачив тої жінчини, але він знає, що се його жінка. Жінка ся встає і каже до нього: „Дорогий мій мужу Лаїлю, ти втомив ся від праці вчорашнього дня і тому спав довше, як звичайно, але я стерегла твого спокою і не будила тебе. Тепер же князі очікують на тебе у великій палаті. Одягай ся і виходи до них.“

І Асархадон, розуміючи з сих слів, що він є Лаїль, не дивуєть ся сьому, лиш дивно йому, що він до тепер не знав сього. Отже встає, одягаєть ся і йде у велику палату, де ждуть на нього князі.

Князі низьким поклоном аж до землі витають свого царя Лаїля, відтак встають і на його приказ сідають перед ним, а най-

старший із князів починає говорити про се, що не можна довше терпіти всіх наруг лютого царя Асархадона і треба йти проти нього війною. Але Лаїль не годить ся на се, лиш приказує післати до Асархадона послів, щоби його усовістити і каже князям розійти ся. По сїм він іменує поважаних людей своїми послами і наказує їм про се, що вони мають переказати цареві Асархадоновц.

Покінчивши сї справи, Асархадон, почувачи себе Лаїлем, виїзджає в гори на польованє за дикими ослами. Польованє повелось. Він сам убиває двох ослів і вернувши до дому, бенкетує зі своїми приятелями, дивлячись на танці невольниць.

Другого дня, як звичайно, він виходить на двір, де очікують на нього прошаки, підсудні і убогі, та рішає предложені йому справи. Покінчивши сї справи, він їде знов на улюблену свою забаву-польованє. І сього дня удаєть ся йому самому убити стару львицю і захопити її двоє львинят.

По польованю він знову бенкетує із своїми приятелями, забавляючись музикою і танцями, а ніч проводить з улюбленою своєю жінкою.

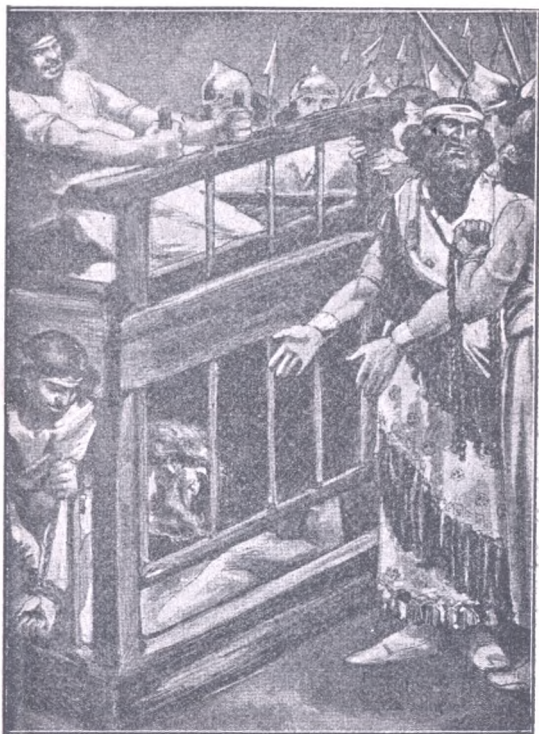
Так живучи, проводить він дні і тижні, очікуючи повороту своїх послів висланих

до того царя Асархадона, котрим він був перше.

Посли вертають аж за місяць з відрізаними носами і ухами.

Цар Асархадон казав переказати Лаїльови, що се, що зроблено з його послами, буде зроблено і з ним, коли він зараз не пришле на окуп визначену суму срібла, золота і кипарисового дерева та не приде сам поклонити ся Асархадонові.

Лаїль, що був перше Асархадонем, знову скликає князів і нараджуєть ся з ними про се, що треба робити. Всі кажуть одногосно, що треба, не очікуючи нагаду Асархадона йти на нього війною. Цар годить ся на се і стаючи на чолі війська, іде в похід. Похід тягнеть ся 7 днів. Кожного дня цар обїздить військо і розбуджує хоробрість у своїх вояків. На осьмий день його війська сходять ся з військами Асархадона серед широкої долини на березі ріки. Війська Лаїля хоробро бють ся, але Лаїль, що був перше Асархадонем, видячи, що вороги наче муравлі збігають ся з гір, заливають собою долину і перемагають його війська — кидаєть ся на своїй коляї в середину битви, пробиває і рубає ворогв. Але війська у Лаїля на сотки, а у Асархадона —

„На другий ранок цар Асархадон приказав увільнити Лаїля...“

на тисячі, і Лаіль чує, що він ранений та що беруть його в неволю.

Десять днів іде він з іншими невольниками закований серед вояків Асархадона. На десятий день приводять його в місто Ниневію і замикають в клітку.

Лаіль терпить не стільки від голоду і ран, кілько від сорому і від розпуки та свого безсилля. Він почуває себе безсильним відплатити ворогови за все зло, котре він терпить. Одно, що він може, се те, що не дасть приводу своїм ворогам радіти його терпіннями. Він твердо постановив, нужно, без нарікань, зносити все те, що з ними буде.

Двацять днів сидить він в клітці, очікуючи кари. Він бачить, як відводять на місце страчення його рідних і приятелів. Чує стогони караних; одним з них відрубують руки і ноги, а з других живцем днуть шкіру, але він не оказує ні тривоги, ні болю, ні страху. Бачить, як пахолки ведуть заковану його любу жінку. Він знає, що ведуть її за невольницю до Асархадона. І він переносить се без жалю.

Та ось два кати отворяють клітку і затягнувши йому ременем руки за спиною, підводять його до залятого кровю місця кари. Лаіль бачить острий скржавлений

паль, з котрого що йно зірвали тіло помершого на нім приятеля Лаїля. Лаїль догадуєть ся, що паль сей освободили для його страчення.

З нього знімають одежу. Лаїль жахаєть ся глянувши на худоту свого, колись сильного, гарного тіла. Два кати підхоплюють се тіло за худі рамена, піднімають і хотять опустити на гострий паль.

— Зараз смерть, загибель, — думає Лаїль і, забувши свою постанову видержати мужно в спокою до кінця, він, ридаючи, молить о помилуванє. Ніхто не слухає його.

„Таж се не може бути, — думає він, — я мабуть сплю. Се сон.“ І він силкуєть ся, щоби пробудити ся. — „Адже я не Лаїль, я Асархадон, — думає він.

— Ти і Лаїль, ти — і Асархадон, — чує він якийсь голос і почуває, що траченє починаєть ся. Він скрикує і в тій хвилі висуває голову з води. Старець стоїть над ним, виливаючи йому на голову з кварти останок води.

— О, як я страшно мучив ся! І як довго! — каже Асархадон.

— Де там довго, — мовить старець. — Ти що йно пірнув і в тій хвилі назад висунув голову з води. Бач, що вода з кварти не вся ще вилялась. Чи ти зрозумів тепер?

Асархадон нічого не відповідає лиш з страхом дивить ся на старця.

— Чи зрозумів ти тепер? — питає далі старець. — Се ти і ті жовніри, котрих ти поубивав — се ти також. І не лиш жовніри, але і ті звірі, котрих ти убивав на польованю і пожирав на своїх бенкетах, були також — ти. Ти думав, що жите лиш в тобі, але я стягнув з тебе заслону обману і ти побачив, що ділаючи зло иншим, ти чиниш його і собі. Жите одно у всім і ти проявляєш в собі лиш частину сього одного жита. І лиш в сій одній частині жита, в собі, ти можеш поліпшити, або погіршити, побільшити або поменшити жите. Уліпшити жите в собі ти можеш лиш сим, що будеш руйнувати перегороди, що відділюють твоє жите від инших сотворінь, будеш уважати инші сотворіня собою і любити меш їх. Знищити жите у инших сотворінь се не в твоїй власти. Жите убитих тобою сотворінь щезло з твоїх очий, але не знівечилось. Ти думав продовжити своє жите і вкоротити жите иншим, але ти не в змозі сього зробити. Для жита нема ні часу, ні місця. Жите — хвилина і жите — тисячі літ, і жите твоє і жите всіх видимих і невидимих істот сьвіта — однаково рівне. Знівечити жита і переинакшити не

можна, тому, що воно лиш одно є. Все проче лиш нам видаєть ся.

Сказавши се, старець зник.

На другий ранок цар Асархадон приказав увільнити Лаїля і всіх забраних в неволю та заперестав карати смертю.

На третій день він прикликав до себе свого сина Ашурбаніпала і передав йому царство, а сам пішов з разу в пустиню, роздумуючи над сим, про що довідав ся від таємничого старця. А потім він почав ходити у виді мандрівника по містах і селах, проповідуючи людям, що жите одно, і що люди роблять зло лиш собі, коли хотять чинити зло иншим сотворіням.

З російського переклав

А. Веретельник.

Чортова корчма.

(*Антону Андрієвичу Глушановському*).

Раз, походом із курської губернії в херсонські степи, переправившись, через Дніпро, прийшов наш штаб на днівку в село Сведовок. Село розкинулось у долині, а кругом оточували його високі гори, вкриті одвічним лісом. Міні сказали, що в лісі багацько валюшнів, і я, на другий день, пішов пополювати. Щоб не заблудити ся в гущах, я узяв із собою хазяйського сина, парубка по дваццятому року; думаю собі: проведе, а часом як встрелю на плесі качку, то буде кому й витягти. В лісі валюшнів здіймалось до біса, так за гущиною не зручно було стріляти; от ми, пообідавши у лісничого, й вибрались із нетрів ік Дніпру, щоб пополювати ще на качок та куликів.

Вже над вечір, як став стухати жар, повертались ми у село луговиною. Не доходячи зо три верстви до села, побачив

я на горі велику руїну мурованої будови. Сонце сиділо і огненним промінням, осьвічувало темні мури, а за ними і наоколо чорнів ліс.

— Що се за руїна? — спитав я парубка.

— Се „Чортова корчма“, — відказав парубок.

— Як чортова?

— У сій қорчмі колись, давно вже, шинкували чорти, тай досі що року перед різдвом бенкетують тутечки з відьмами.

— Хто-ж бачив як вони бенкетують?

— Були такі що бачили, тай розказували тим, що не бачили.

Я зійшов на гору, щоб огледіти руїну. Корчма була стародавньої будівлі: широкі стіни й покої під зводами. В першому покою, на камяному помості, було розкидане скло від битих пляшок, кістки; а біля розваленої груби лежала кабиця, багацько битих горшків і купа попелу з вугіллям. Видко було, що тутечки ще не так давно щось готували і добре гуляли.

— Так, так, — сказав я, — бенкетували, тільки не знаю хто: чи люди, чи чорти?

— Кому-ж більш і товктись тутечки, — відказав парубок, — як не чортам! Яка нечиста мати понесе сюди чоловіка!

— Розкажи-ж мині, хто довідав ся, що в сій корчмі шинкували чорти? Як про се розказують?

... „а вже які відьми з Київа назлітають ся...“

— От як про се розказують старі люди, — почав парубок. — Ще за часів Січи, недалечко від сієї корчми, доживав

віку старий запорожець. Мав він хату на дві половини, — на одній, у сьвітличці, сам жив, а на другій жила бабуся, що його годувала і доглядала. Запорожця того всі поважали, бо дуже добра і чесна була людина; не гнула перед ним кирпичі і старшина, ходили до його і прості люди, деколи заходили й Татари (бо й по татарськи знав) і Жиди; та він і чортів не цуравсь: — інколи й біси до його наvertsались, то він було розпитує їх і бавить ся з ними.

— Раз, перед різдвом, тільки що вернув ся він із всеночної, чує — щось шкряба біля дверей. Запорожець думав, що кітка, — тільки відчинив, а в хату шась чорт; хука в лапки і підскакує халяндри, бачите — дуже приморозило, так чорта проняв циганський піт.

„Тай змерз же!“ каже чорт, „такий мороз, що аж очи зліпають ся! Будьте ласкаві, добродію, пустіть погріти ся“.

„Грій ся, вражий сину“, каже запорожець, поскубши тихенько за вухо чорта.

„Спасибі вам, добродію“, — каже чорт, „за вашу ласку“. Тай сів біля грубки.

„Відкіля се“, спитав запорожець, „нечиста мати тебе принесла?“

„Здалека“, — каже чорт, „аж із того краю сьвіта!“

„Що-ж ти там робив?“ — спитав старий.

„Звісно що“, — каже чорт, „іскушав людий. Що-ж нам чортам більше й робити!...“

„І не обридне вам“, — каже запорожець, „чорт-батька-зна-чого блукати по сьвіту! Пора-б уже вам і вгамувати ся...“

„Е, добродію“, — каже чорт, збіднів-шись, „не наша сила, не наша й воля: — і в нас є старшина, сиріч начальство... треба, бачите, слухати ся; скачи, враже, як пан каже. А то який би його біс оттак і по сьвіту товк ся! Подивіть ся лишень на мене: гасаючи, всі кіхтики на лапках по-протирав, і шерсть на боках повилазила!... Та ще, коли-б ви знали, що вони вигадують тамечки у пеклі: понастроювали скрізь тих шинків, корчем, запроважають бенкети, ігрища, гоцаки, тропакі, гонакі!...“

„Не велика ще біда“, каже запорожець, „із тих шинків, корчем і ігрищів: прийде чоловік у шинок, випе собі на здоровя чарку горілки, з'їсть оселедець-другий; зберуть ся на празник або в неділю парубки та дівчата, погуляють собі, потанцюють, а деякі спарують ся й одружать ся...“

„Коли-б так!“ — каже чорт, „то-б нічого було й казати; а то хоч би і в сій корчмі, що біля вас... Чи ви знаєте, добродію, хто там шинкує?..“

„Казали — якийсь Жид“, — каже запорожець.

„Який вам Жид!“ — відказав чорт, зареготавшись, „наш таки чорт, та ще й з Київа відьми налітають“.

„Глянь!“ — каже запорожець, „не знав я сього, а то-б пішов подивити ся!... А ти-ж, чорте, — пита, „що там робиш?“

„Що я роблю?... Танцюю“, каже чорт; „сьогодні важний задамо бенкет, і музика таки наша пекельна буде, а вже які відьми з Київа налітають ся, на віки гарні! Приходьте, добродію, до нас, побачите як я буду танцювати гопака і гоцака!“

„Пішов би“, — відказує запорожець, „так нікому-ж мене провести, старий вже з біса став...“

„Я-ж вас проведу“, каже чорт, „разом і підемо“.

„Добре!“ — каже запорожець, „побачимо, як там у вас, у чортів, люди бенкетують“.

— Виголивсь запорожець, одяг червоний жупан із вильотами, що пообшивані брузументами, обувсь у чоботи сапянці, під-

перезав ся шалевим поясом, причепив шаблюку, і вусів не забув навапсити, та взявши чорта за хвіст, і пішов у корчму. Як зблизились ік корчмі, приглянув ся запорожець, аж перед ним не чорт уже, а парубок у чорному кобеняку, підперезаний червоним поясом, у смушевій шапці; і вже тримав його не за хвіст, а за кобеняк.

— Увійшов запорожець у корчму, дивить ся — народу повнісінько як у церкві; по всіх ліхтарях позасьвічувані сьвічки: дарма що шабашкові, а палають неначе воскові в ставниках. Тільки вгледів орендар запорожця, зараз і підскаочив до його з пляшкою.

„Мозе пан добродзій“, — каже, „позволі килішек гданської вудки?“

„Всип“, — каже запорожець, „побачимо, що там за гданська!“

— Випив запорожець — аж зацмокав: така кріпка та смачна.

„Мозе сце“, — каже орендар, „пан добродзій позволі килішек?“

— Випив запорожець і другу. Якось йому повеселішало, неначе помолодшав. А тут як ушкваряють музики джинжируху! — тай гарно-ж грали, матери їх лихо: скрипиця так і виспіває, бубни і гудуть гуркотять, цимбали мов дзвоники дзвонять. Як

почув старий, так аж жижки в його затрусились, самі ноги затупотіли. Зараз і почали танцювати. Дівчата такі гарні, одна в одну. Пішов у танець і той чорт, що привів запорожця. Знатно танцює, гаспидів син! Не вдержавсь і старий, ну й собі позапорозьки і викрутасом, і вихил'ясом, цокотить підківками, вистрибує, ноги вище голови задирає. Парубоцтво й дівчата кругом обступили, дивують ся і на чорта вже не дивлять ся. Танцював старий, поки в його духу не захопило. А тут де не взявсь орендар із пляшкою і знов до його.

„Мозе пан добродзій позволї килїшек вудки?“

— А запорожцю того тільки й треба; випив, трошки віддихав і знов пішов із чортом козачка. Як натанцювались, повів чорт старого по других покоях. Увійшли в один, усе парубки та дівчата, сидять собі парками; розмовляють і чоломкають ся. Увійшли у другий, аж там грають у карти: на столі купи грошей, мідні й срібні, а кругом стола

...„приглянув ся запорожець, перед ним не чорт уже, а парубок...“

людей-людей: були між ними і з сивими чубами... Не счув ся запорожець як і сам став грати. Здали карти раз, в-друге — вже й таляра програв! Що за біс! думає собі, — у одного чоловіка усе тузи. Коли зирк, аж він виймає з кишені карти. Запорожець черк його по пиці, а той старого за груди.

„Е, ні“ grimнув запорожець, „пострівай, роби що небудь одно, коли шахруєш, так і шахруй, а я почав тебе бити, так і буду товкти!“ — Та і в друге йому затопив.

— Той гвалту; відкіля ні взявсь орендар, до запорожця, як крикне :

„За що ви бете моїх гостей?... Ми вас прозенемо з кумпанії!...“

„Мовчи чорте“, — grimнув запорожець, „зась тобі до людей, знай своє пекло!...“

„Який я цорт“, — відказує орендар, „я цесний єврей!“

„Брешеш“, — каже запорожець, „от як стягну з тебе жидівські галанці, тай відотну тобі хвіст, щоб знав, як приймати шахраїв до гурту!...“

— А чорт, що привів запорожця, смик орендаря за шляфрок.

„Хто сахрує, хто?“ — загугнів орендар; неначе й не знає хто.

„Ось хто“, — гримнув запорожець, та знов черк по пиці шахрая.

— А орендар до його:

„Як ти осмілився ошукувати пана до-

... „а кругом стола людий-людий“...

бродзія“. Далі каже другим: „Забирайте, панове, його grosi і zenіть з карчми!... Я приймаю тільки cesних людий!“

— Духом розхапали гроші, женуть шахрая в потилицю, а Жид до запорожця з пляшкою.

„Мозе пан добродзій позволї килїшек вудки?“

— Частує запорожця, а тут прибігли дві дївчини, такі гарні, певно відьми: білі, повні, щоки горять, очі як зірочки яснїють; втомились танцюючи, так повні груди так і підіймають ся до гори. Вхопили старого під руки тай повели.

„Потанцюйте ще, добродію“, просять, „люди кажуть, що мабуть у вас чорти сидять у чоботях!“

„А може й сидять“, — каже запорожець, „бо чорт мене обував“.

— Знов пішов гайдука садити, так за відьом і держить ся; на силу вже чорт вивів його з корчми. Сказано, запорозька натура і байдуже йому: з ким би не гуляти, аби гуляти!... Повів чорт запорожця до дому; на силу дїба неборак: дуже таки втомив ся, обома руками держить ся за хвіст, аж стогне сердешний чорт. Як дійшов старий до своєї господи, попрощав ся з чортом, тай став стукати у двері. Відчинила бабуся, сьвітить, а запорожець до неї, ну її обіймати та до серця тулити, а баба від його, трохи каганця не впустила.

„Бог із вами, добродію!“ каже: „що се ви робите, чи ви не здуріли?“

— На силу його утихомирила і положила спати. На другий день прокинув ся запорожець, дивить ся — бабуся стоїть біля його ліжка.

„А що“, — спитав запорожець „чи вже благовістили до церкви?“

„Де вам благовістили!“ — каже баба, „добрі люди вже й пообідали; я вже думала, чи не заснули ви на віки вічні!“

Як схопить ся запорожець, як крикне:

„Ну не бісового-ж тобі сина й чорти! Чого гаспиди наробили: на різдво не довелось мині в церкві бути й Богу помолити ся! Ні“, каже, „сього не можна... Як таку волю їм дати, то вони всіх людей з пантелику зібють; мабуть не я один опізнився до церкви!...

— Одяг ся і пішов до попа, розказав йому все, як було, зібрали мірян, порадились, тай рішили: спалити діявольську корчму. Так хоч і спалили, а всеж таки що року, перед різдвом товчуть ся і бенкетують тутечки чорти й відьми. Як бачите, — ніхто й цегли не бере на печі, боять ся. Так ся анахемська руїна мабуть буде стояти аж до кінця світа!...

— Добре, — додав парубок, — що тоді були на сьвіті такі люди, як оцей запорожець, що розказую ; було й кому довідати ся, що шинкують чорти ; а теперечки кождому байдуже...

Лесь

преславний гайдамака.

Гей, у Луцьку, славнім місті,
Там зійшлося не сто, не двісті,
А збирався люд увесь :
Подивитись кожен хоче,
Як то смерти тут доскоче
Гайдамака славний Лесь,

*

Вже збудовано й помости,
Де дають страшної хлости,
Кат з сокирою стоїть ;
Круг помосту, — то не жарти! —
Вояки пильнують варти —
Шабля в кожного блищить.

*

Бакаляри*) і рахмістри,
Інші лавники**) й бурмістри
З патерицями в руках ;
Швець, зірвавшись од роботи,

*) Вчителі. **) Радні.

Недошиті кинув боти, —
Поспішає так, що страх!

*

І дівчата полохливі,
Молодиці уродливі
І перекупки міські;
Мов метелик між квітками —
Між дівочтвом і жінками
Вють ся жевжики меткі.

*

А в передній самій лаві
Страх моторні і цікаві
Дівка Хима й жіночки.
І про Леся, що він злючий
І рудий і поганючий,
Їх лепечуть язики.

*

Хима, дівка соромлива,
Додає й свого ще дива:
„Кажуть, кров людськую пє!...
Бо як їсти сяде тільки, —
Джура*) крови — не горілки
Повний кухоль подає“.

*

— „От собака! От котюга!“ —
Верещить одна і друга...
Аж ураз гукають: „Цить!“

*) Слуга.

Вся жінота поніміла !
Бий тебе небесна сила ! —
На помості Лесь стоїть.

*

Стан високий, вус козацький,
Чорні брови і юнацький
Погляд сьміливий, палкий :
Так тим поглядом проймає,
Мов у душу зазирає,
Мов звеліти хоче їй.

*

От як люди набрехали !...
А пан возьний взяв шпарґали
Та й почав читати з їх,
Що сей Лесь є гайдамака,
Престрашений розбишака,
Наробив гріхів тяжких :

*

Розбивав панів добреньких,
Убивав ксьондзів сьвятеньких,
Забирав жінок, дівчат,
І за сее по статуту
Тую „голову зопсуту“
Відрубати має кат.

*

„Раз на сьвіт родила мати, —
Тільки раз і помирати!“ —
Лесь як гримне у той час :

„Прощавайте, громадяне !...
Ну, катюго ! сили стане,
Щоб утяти шию враз ?“

*

Нахилив ся до колоди,
Кат сокиру в гору зводе...
Щось тоді як закричить !
Оттакого ще вам дива :
Хима, дівка соромлива,
На помості вже стоїть.

*

„Постривай, катюго клятий !...
За дружину Леся взяти
Хочу я... його пустить !“...
Вся громада занімала
З дива Химиного діла,
Кат не знає що робить.

*

Але возьний анї гадки :
Артикули зна й порядки
І рече судовий пан :
„Коли дівочка учтива
Взять забійцю, милостива,
У малженський схоче стан, —

*

То і право, і статуту
Нам велять те слово вчути
І декрет такий вчинить :

Зараз їх обох узяти,
Швидче в церкві повінчати
Та й на волю відпустить“.

*

Кат сердитий зажурился,
Люд, зрадівши, звеселился,
Хима рада, аж скака!
Лесь поглянув на дівчину —
Заплялась... „А скинь хустину :
Гляну — дівчина яка“.

*

Хустка впала. Та й негарна !...
І руда, і нечупарна,
Ще й курпатий ніс чудний...
„Як такую взять почвару, —
Краще вже приймати кару...
Кате! гей, рубай мерщій!“

*

Гуп сокира на колоду !...
Скрик озвався серед народу...
Покотилась голова...
Кат радіє, звеселившись,
Люд похнюпивсь, зажурившись,
Хима пада й зомліва.

*

Ой за Луцьком, містом славним,
Та й звичаєм стародавним
Поховали козака :

Там долина — гей широка,
Там могила — гей висока,
Гей висока і стрімка !

*

Вітер віє по долині,
Розхиляє лист калини,
Що у Леся в головах ;
І сіда орел крилатий
На могилі спочивати,
Налітавшись по степах.

*

Сяє з неба сонце ясно,
І цвите калина красно,
А красу козак любив !...
Добре там йому лежати :
Все прибралось в пишні шати,
Соловейків чути спів...

Борис Грінченко.

За тані гроші — ціла бібліотека гарних і дуже займаючих книжок!

Купуйте, бо запас невеликий — для домашніх і читальняних бібліотек

25 ріжнородних, нових книжок

лиш за 5 кор.

Як схочете купити сі книжки по книгарській ціні, то заплатите **10 корон.**

Між тими 25 книжками є ріжні поучаючі: про політику, про державні справи, з хліборобства, спільництва, історичні, великі повісті і оповіданя з образками, драматичні на аматорські представлення і т. д.

Книжки сі висилають ся за попередним надісланем належитости 5 корон.

Для більше осьвічених селян і інтелігенції поручаємо другу серію книжок. Є се переважно книжки красної літератури. Усіх, ріжних книжок є **10.** Книгарська ціна виносить більше як 10 кор., а можна купити їх **лише за 6 корон.** Між сими є повісті і оповіданя славних світових і наших письменників, як: *М. Горького, Л. Андреева, А. Чехова, Б. Лепкого, Т. Галіна* і др.

Поручаємо також серію ріжних, дуже гарних книжочок для **молодежи.** Усіх книжочок є **10,** між ними одна знаменита історична повість з життя нашої козаччини — в чудовій оправі. Сих 10 книжок коштує лиш **2 корони.**

Хто закупить усі серії книжок разом, то заплатить замість 13 Кор., лиш Кор. **12.**

Усі повисші книжки вишлють ся лиш за попередним надісланем грошей.

З замовленнями просимо поспішати, бо запас серій книжок не великий, а шкода пропустити так добру нагоду, закупити за тані гроші більше число ріжних, дуже цікавих книжок. Гроші на повисші серії треба посилати на адресу

Адміністрация „Народного Голосу“, Чернівці, Панська 33.

Народний Голос

найліпша і найкористніша часопись для наших хліборобів, як також для усіх Русинів. Є се більша часопись, окрашена гарними образками і містить різні користні статі про політику, про справи хліборобські, статі з нашої історії, з життя чужих культурних народів, різні користні і цікаві статі про всякі справи: наукові, поучаючі, оповідання, поезії, новини з Буковини, Галичини, України та з цілого широкого світа і т. и. А все писане в „Народному Голосі“ дуже зрозуміло, легко, приступно для кожного. — „Нар. Голос“ виходить раз на тиждень: в четвер з повістевим додатком. Така знаменита часопись, як отсе „Нар. Голос“, повинна знаходити ся в кожній руській хаті. Добра часопись, се найліпший приятель, дорадник і учитель чоловіка. А саме „Народн. Голос“ є такою газетою. Таншої і ліпшої часописи нема ніде! Сі люди, що видають „Народн. Голос“ не числять на зиски, але ходить отсе, аби добру газету за-для малої передплати як найчисленніше розповсюднити між нашим руским народом, аби Він чатаючи, приходив чим раз до ліпшої свідомости, до красшого гаразду.

Передплата на „Народний Голос“ на цілий рік wraz з повістевим додатком виносить **лиш 4 корони.**

Тож присилайте передплату на сю часопись, адресуючи так:

**„Народний Голос“, Чернівці,
улиця Панська, число 33, (Буковина).**

Позір! Кожному, хто подасть свою адресу, буде висилати ся „Народний Голос“

на оказ бесплатно через один місяць.